

Výročná konferencia SocioFóra

8. decembra 2022

Liptovský Mikuláš

Program konferencie

9:40 - 11:00

BLOK 1 - Financovanie sociálnych služieb

11:00 - 11:15

prestávka

11:15 - 13:00

BLOK 2 - Zákon o inšpekcii

13:00 - 14:00

obed

14:00 - 15:45

BLOK 3 – Aktuálne témy

- Priority nových eurofondov a plánu obnovy a odolnosti
- Spolupráca s novými zástupcami miestnej a regionálnej samosprávy
- Rozdelenie spoločnosti a netolerancia

16:00

Záver konferencie

Financovanie sociálnych služieb

BLOK 1

Obsah bloku

- Zhrnutie informácií o reformných zámerov vlády SR
- Informácia k pracovnej skupine na MPSVR „Reforma financovania SS“
- Predstavenie princípov, ktoré chceme ako SF presadzovať
- Diskusia vo dvoch skupinách
- Zhrnutie výstupov zo skupín

Zhrnutie informácií o reformných zámerov vlády SR

Maria Machajdíkova

Programové vyhlásenie vlády SR 2020 (1)-24

Vláda SR si uvedomuje naliehavú **potrebu zlepšenia legislatívneho rámca a financovania poskytovania sociálnych služieb a zrovnoprávnenia ich poskytovateľov**. Preto bude presadzovať integrovanú sociálnu a zdravotnú starostlivosť o seniorov a ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím.

Na tento účel vláda SR:

Programové vyhlásenie vlády SR 2020 (1)-24

- predloží **nový zákon o sociálnych službách**, ktorým zavedie ich **adresnú formu financovania zavedením príspevku na odkázanosť** podľa stupňa odkázanosti pre občana, nie pre zariadenie, v dôsledku čoho bude možné transformovať doterajšie dávky a príspevky poskytované na ten istý účel a zrovnoprávni poskytovateľov sociálnych služieb
- vytvorí podmienky pre **poskytovanie sociálnych služieb na komunitnom princípe**, aby mohol človek čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí, najmä poskytovaním terénnych a ambulantných sociálnych služieb

Programové vyhlásenie vlády SR 2020 (1)-24

- vytvorí novým zákonom **upravený systém dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti, vrátane jeho financovania**, ako spoločný projekt MPSVR SR a MZ SR, a zabezpečí plynulý prechod z akútnej zdravotnej starostlivosti do dlhodobej starostlivosti
- zabezpečí **dostupnosť včasnej intervencie** pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím a deti zo sociálne znevýhodneného prostredia
- vytvorí **jednotný systém posudkovej činnosti** a prehodnotí systém poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

Programové vyhlásenie vlády SR 2020 (1)-24

- vytvorí funkčný **system nezávislej kontroly sťažností a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb,**
- bude **pokračovať v procese deinštitucionalizácie** veľkokapacitných zariadení a pripraví **Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030** v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami v súlade s Dohovorom OSN o právach a povinnostiach osôb so zdravotným postihnutím
- pripraví návrh **Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovectva,** zvýši **dostupnosť služieb krízovej intervencie** a zavedie samostatný **príspevok na bývanie**

KOMPONENT 13 **Dlhodobá starostlivosť /** **REFORMY**

Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti	Q4 2025	
Reforma posudkovej činnosti	Q1 2023	2 mil. eur
Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou	Q1 2022	9 mil. eur

KOMPONENT 13 **Dlhodobá starostlivosť /** **REFORMA 1 - míľniky**

Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti	Q4 2025
<ul style="list-style-type: none">• Nová legislatíva upravujúceho oblasť dlhodobej a paliatívnej starostlivosti (MZ SR) a úprava financovania paliatívnej a ošetrovateľskej starostlivosti (MZ SR)• Predloženie konceptie financovania sociálnych služieb na verejnú diskusiu (MPSVR SR)• Schválenie novej legislatívy v oblasti financovania sociálnych služieb - zavedenie osobného rozpočtu (MPSVR SR)	<ul style="list-style-type: none">• Q1 2023• Q4 2023• Q4 2025

KOMPONENT 13 **Dlhodobá starostlivosť** / REFORMA 2 a 3 - míľniky

Reforma posudkovej činnosti <ul style="list-style-type: none">Schválenie novej legislatívy o zjednotení posudkovej činnosti z rozpočtu (MPSVR SR)	Q1 2023	2 mil. eur
Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou <ul style="list-style-type: none">Schválenie nového zákona v oblasti dohľadu nad sociálnou starostlivosťouVytvorenie nového orgánu pre dohľad s 8 pobočkami	Q1 2022 <ul style="list-style-type: none">Q1 2022Q1 2024	9 mil. eur

KOMPONENT 13 **Dlhodobá starostlivosť /** **INVESTÍCIE**

Rozšírenie a obnova kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti: <ul style="list-style-type: none">• pobytových služieb komunitného charakteru• zdravotno-sociálnych nízkokapacitných zariadení• ambulantných služieb	Q2 2026	193 mil. eur
Rozšírenie a obnova kapacít následnej a ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS, LDCH)	Q2 2026	32 mil. eur
Rozšírenie a obnova kapacít paliatívnej starostlivosti (pobytové aj mobilné)	Q3 2025	20 mil. eur

Informácia k pracovnej skupine na MPSVR „Reforma financovania SS“

Mgr. Lýdia Brichtová, PhD.

Prvé stretnutie pracovnej skupiny

- 10.11.2022
- **Viedla predsedníčka:** ŠT Soňa Gáborčáková
- **Host'**: minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR. P. Krajniak informoval o riešení energetickej a inflačnej krízy
- **Riaditeľ OSS:** informoval o reformách, ktoré sú obsahom Plánu obnovy a odolnosti

- Členka PS za SF: **Lýdia Brichtová**

Nový systém osobného rozpočtu a iné otázky

- Bude sa týkať predovšetkým **dlhodobej starostlivosti**
- Budeme sa však zaoberať aj **prevádzkovými nákladmi**
- Osobný rozpočet nie je iba pre sociálne služby, ale **aj pre kompenzácie občanov s ŤZP**, bude naviazaný na sociálne služby a na kompenzácie
- EK už nie je naklonená financovať opatrovateľskú službu, aj preto osobný rozpočet
- Do roku 2025 ešte financovanie opatrovateľskej služby z fondov EÚ a to cez pilotné overenie osobného rozpočtu
- **Výška osobného rozpočtu nie je ešte určená**, bude sa o nej diskutovať v pracovnej skupine

Nový systém osobného rozpočtu a iné otázky

- Využívanie osobného rozpočtu **aj v zdravotníctve**, ale budeme sa pozerať na **financovanie ošetrovateľskej starostlivosti** v sociálnych službách
- Poskytnuté informácie o **pravidlách štátnej pomoci** vo väzbe na sociálne služby, v ktorých sa poskytovatelia sociálnych služieb považujú za **služby všeobecného hospodárskeho záujmu** a vo vzťahu k štátnej pomoci sa považujú za podnik

Nový systém osobného rozpočtu a iné otázky

- Diskusia **k finančnému príspevku na prevádzku**/ako ho stanoviť: podľa vzorca alebo paušálom na národnej úrovni?
- **Bude vypracovaná SWOT analýza** (výhody/nevýhody) navrhovaných foriem FPP a bude predmetom diskusie na ďalšom stretnutí PS
- Potrebujeme však dáta, preto MPSVR spracuje **DOTAZNÍK** v spolupráci s poradcom p. Ďuranom a zašle ho členom pracovnej skupiny, t. j. aj SocioFóru
- Následne bude zvolaná pracovná skupina

Predstavenie princípov, ktoré chceme ako SF presadzovať

Mária Filipová

Princípy - východiská

- Stanovy Nezávislej platformy SocioFórum (vrátane Etického kódexu)
- PVV vlády SR na roky 2020-2024
- POO K13

a

- návrhy SocioFóra na reformy v oblasti sociálnych služieb podmienených odkázanosťou aj služieb krízovej intervencie, ktoré vznikli ako výsledok diskusií s odborníkmi a poskytovateľmi týchto sociálnych služieb

Princípy pri poskytovaní SS

- rešpektovanie a podpora základných ľudských práv
- **nediskriminácia** – zásada rovnakého zaobchádzania
- dôraz na **prevenciu**
- poskytovanie sociálnej ochrany a sociálnych služieb, ktoré zodpovedajú **individuálnym potrebám** a preferenciám jednotlivcov, rodín a komunit
- zabezpečenie práva a nároku na sociálnu **službu** pre ľudí odkázaných na sociálnu službu – **nárokovateľnosť** (vymožiteľnosť)
- maximalizácia vlastných podporných sietí jednotlivca, rodiny a komunity - **subsidiarita**
- spolupráca štátu, regionálnej a lokálnej samosprávy a viaczdrojové financovania - **partnerstvo**
- **dostupnosť** podpory – geografická , finančná, sociálna

Princípy pri poskytovaní SS

- prepojenie zdravotnej, vzdelávacej a sociálnej starostlivosti – multisektorový a multidisciplinárny prístup - **prierezovosť**
- poskytnutie a zabezpečenie sociálnych služieb bez ohľadu na príjmové a majetkové pomery človeka s dôrazom na mieru solidarity, definovať štandardy (v diskusii rozviesť mieru zásluhovosti) - **solidarita**
- súbeh bývania a podpornej služby (napr. v podpora v samostatnom bývaní) - **komplementárnosť**
- rovnoprávne postavenie poskytovateľov bez ohľadu na ich právnu formu a zriaďovateľa, vrátane financovania z verejných zdrojov – **rovnaký prístup**

Princípy pri poskytovaní SS

- dodržiavanie štandardov kvality s cieľom zabezpečiť konzistentné / súdržné a kvalitné služby v celej krajine – **minimálny štandard**
- definovanie služieb sociálnej pomoci ako služieb vo verejnom hospodárskom záujme – možnosť ich objednávaní zo strany verejnej správy od rôznych poskytovateľov a definovanie služieb sociálnej pomoci ako služieb v prvej línii/mobilizačné služby- možnosť ich výnimočného postavenia v čase kríz – **verejný hospodársky záujem**
- kontinuálnosť a úplnosť služieb, flexibilita služby (podľa miery aktuálnych potrieb) a šitie služieb na mieru klienta (kombinovať služby, aby dokázali reagovať na komplexnosť klienta) – **komplexnosť a flexibilita**

Návrhy v rámci reformy financovania

- znižovanie prahov služieb a využívanie prístupu harm reduction s cieľom, aby boli prístupné pre všetky skupiny ľudí, vrátane tých s komplexnými potrebami
- navrhuje sa **osobný príspevok/rozpočet** klientovi a nie poskytovateľovi - adresná forma (podobne ako v ČR), - **adresnosť**
- *osobný rozpočet – úloha vyriešiť postoj k osobnému rozpočtu pre deti, pre deti ohrozené sociálnym prostredím,...*
- **vyrovnávacia platba** – príspevok VÚC, ktorý bude dopĺňať finančnú stratu poskytovateľa, spôsobenú len čiastočnými platbami klientov
- časťou osobného rozpočtu bude uplatniteľná poukážka len u registrovaných poskytovateľov sociálnych služieb; s výhľadom na postupné zvyšovanie miery voľnosti využitia prostriedkov cash (v hotovosti)
- zachovanie miery podpory neformálnych opatrovateľov

Princípy pri poskytovaní SS aj vo vzťahu k financovaniu SS

rešpekt a podpora základných ľudských práv

nediskriminácia

rovnaký prístup

nárokovateľnosť (vymožitelnosť)

solidarita

subsidiarita

prevencia

dostupnosť podpory

holistický prístup – komplexnosť
integrovaný prístup

individuálny prístup

prierezovosť/multirezortný prístup

komplementárnosť

adresnosť

flexibilita

partnerstvo / viacdrojovosť

verejný hospodársky záujem

Sociálny systém a sociálne zabezpečenie/1

- Sociálny systém je príliš komplikovaný a komplexný na to, aby bežný človek dokázal uchopiť jeho fungovanie, pričom stále existuje početná skupina tých, ktorým štát pre nízku flexibilitu nedokáže pomôcť.
- Zo strany rozdeľovania prostriedkov tak znamená zložitú štruktúru vyše osemdesiatich sociálnych dávok a služieb v rámci štátnej sociálnej podpory, sociálnej pomoci a sociálneho poistenia a z pohľadu zdrojov príjmy z daní a sociálnych odvodov.

Zdroj: Sociálny štát: realita namiesto mýtov, Konzervatívny inštitút M.R.Štefánika, Bratislava, 2020 [1.3 SOCIÁLNY SYSTÉM A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE – Búranie mýtov \(buraniemytov.sk\)](#), Jakub Šimek, Peter Gonda

Sociálny systém a sociálne zabezpečenie/2

- Celkové výdavky kapitoly ministerstva boli rozpočtované v roku 2020 na 2,9 mld. eur, čo bolo takmer 3 % HDP

Z toho :

- 84 % na sociálnu inklúziu
- 9 % na politiku zamestnanosti
- 7% na inštitucionálnu podporu
- 1 % na informačné technológie

*Zdroj: Sociálny štát: realita namiesto mýtov, Konzervatívny inštitút M.R.Štefánika, Bratislava, 2020 [1.3 SOCIÁLNY SYSTÉM](#)
[A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE – Búranie mýtov \(buraniemytov.sk\)](#), Jakub Šimek, Peter Gonda*

Diskusia v skupinách

Rozdelenie do 2 skupín

**Sociálne služby
podmienené
odkázanosťou**

Maria Machajdíková

Sociálne služby krízovej
intervencie
podporné služby
iné formy sociálnej pomoci

Zuzana Polačková

Poznámky z diskusie 1/4:

Sociálne služby podmienené odkázanosťou

- Čo je to **osobný rozpočet**? (Je potrebné si ujasniť definíciu)
 - Jeden z pilierov viac-zdrojového financovania – platba štátu
 - Účelovo viazaný príspevok na sociálne služby alebo kompenzácie – do akej miery? Viazat' to vouchermi alebo dať cash?
 - Možno by bolo správnejšie hovoriť o inom pomenovaní (príspevok, dávka,...) a pomenovanie „osobný rozpočet“ by pomenovával súhrn všetkých možných zdrojov, ktoré môže získať osoba posúdená na pomoc inej osoby
- V celkovom kontexte financovania je nevyhnutná **rola samospráv** – ich zodpovednosť a financovanie
- **Celý systém potrebuje dofinancovanie** – porovnanie HDP v EÚ
- Takáto reforma je podmienená naozaj **dobrým posudkovým systémom**

Poznámky z diskusie 2/4: Sociálne služby podmienené odkázanosťou

Pri zavádzaní nového systému:

- Vyvarovať sa **chybám z minulosti**
- Potrebujeme **stabilitu** – nemôžeme byť „pokusnými králikmi“
- Vhodné by bolo mať **prechodné nábehové obdobie** – kde bude mať poskytovateľ garantovanú sumu (napr. 1. rok 100% oproti poslednému roku podľa končiaceho systému financovania, 2. rok 75%,...)
- Mať **kvalitné dáta**
- Pozor na vyváženosť – zavádzanie **prvku trhu do systému sociálnej ochrany**

Poznámky z diskusie 3/4:

Sociálne služby podmienené odkázanosťou

- Potrebujeme **jasné legislatívne a procesné ukotvenie**
- Do novej legislatívnej úpravy by sa nemala zavádzať **nejasná terminológia** (napr. využívať štandardné ekonomické pojmy)
- Systém by mal byť **administratívne menej náročný a logický**
- Je potrebné **vyčíslit' cenu sociálnej služby, konkrétne oddelene odbornej činnosti** (podľa druhov a foriem)
 - Oddelenie odborných činností od nákladov na bývanie a stravovanie
 - Dôležité východisko pre výpočet výšky „osobného rozpočtu“ od štátu je práve zabezpečenie odbornej činnosti, pohyblivá zložka pre prijímateľa by mala byť ohľadom štandardu bývania a stravy

Poznámky z diskusie 4/4:

Sociálne služby podmienené odkázanosťou

- Vnímame, že ide o posilnenie **zodpovednosti občana za rozhodnutia**. Poskytovateľ má zodpovednosť nie „ZA“ prijímateľa, ale „VOČI“ prijímateľovi. Starostlivosť vs. Pomoc a podpora. **System musí byť jasný a zrozumiteľný aj pre občana**, aby sa v ňom vedel orientovať.
- Nezabúdajme na prepájanie
 - Ideálne by mohol tento systém podporiť **sieťovanie** medzi rôznymi aktérmi
 - Prepojenie napr. na systém SPOD a SK

Rozdeľme sa do 2 skupín

Sociálne služby podmienené odkázanosťou

Maria Machajdíková

**Sociálne služby
krízovej intervencie
podporné služby
iné formy sociálnej
pomoci**

Zuzana Polačková

Poznámky z diskusie 1/3:

Sociálne služby krízovej intervencie a iné

- Málo informácií o tom, aké alternatívy financovania by mohli existovať a byť uplatnené
- Koncept osobného rozpočtu nie je jasný, napriek tomu, že sa nepočíta s jeho uplatnením v službách krízovej intervencie je potrebné, aby bol zrozumiteľný aj v tejto skupine poskytovateľov služieb
- V prípade vybraných skupín (napr. mladí dospelí) by niektoré aspekty modelu osobného rozpočtu mohli byť uplatnené
- Potrebné sa zaoberať profiláciou klientov krízovej intervencie, aj keď toto môže byť vzhľadom na častý charakter nízkoprahovosti v krízovej intervencii zložité

Poznámky z diskusie 1/3:

Sociálne služby krízovej intervencie a iné

- Ľudia majú málo informácií o možnostiach sociálneho systému, netušia na aké služby môžu mať nárok. Je vhodné zvážiť realizáciu informačnej kampane o typoch a podmienkach využívania jednotlivých typov služieb
- Potrebne prehodnotiť oprávnenosť niektorých výdavkov vo vybraných službách (príklad útulok – v zmysle zákona je povinné zabezpečiť miesto na prípravu stravy, potraviny však nie sú oprávnený výdavok)
- Pre dostupnosť krízovej intervencie z pohľadu klientov je potrebné vyriešiť otázky trvalého pobytu – viaceré samosprávy nepreplácajú služby poskytnuté ľuďom bez trvalého pobytu v danom meste/obci
- Je vhodné zvážiť princíp minimálnej siete služieb krízovej intervencie – teda na určitý počet obyvateľov by musel existovať minimálny rozsah služieb, ktorý by bol pre región povinný a musel by naň zabezpečiť zdroje. Asi najvhodnejšie by bolo túto sieť budovať na krajskej úrovni.
- Ľudia majú málo informácií o možnostiach sociálneho systému, netušia na aké služby môžu mať nárok. Je vhodné zvážiť realizáciu informačnej kampane o typoch a podmienkach využívania jednotlivých typov služieb

Otázky z diskusie 3/3:

Sociálne služby krízovej intervencie a iné

- Služby krízovej intervencie sú nesprávne často vnímané ako dlhodobé riešenie pre klienta, mnohí klienti by mali byť zaradení do služieb odkázanosti – ako tento problém vyriešiť?
- Z pohľadu poskytovateľov je problematický fakt, že platby za jednotlivé služby sú v jednotlivých regiónoch rozličné. Je vhodné určiť minimálne sumy, ktoré majú byť vyplatené?
- Aké sú možnosti pre vynútenie povinností, ktoré má miesta a regionálna samospráva voči neverejným poskytovateľom?
- Ako posilniť spoluprácu na mikroregionálnej úrovni?